

1. Økologisk Landsforening 2021 - KalvVedKo (Mother-bonded calf) (1412-21)

★ NYE ERFARINGER MED KØER SOM KALVEPASSERE

Økologi, 16. marts 2021, Sektion 1, Side 14, MAJA BERTELSEN, PHD-STUDERENDE, AARHUS UNIVERSITET..., 1012 ord, Id:e82a8372,

Projektet KalvVedKo undersøger virkningen af forlænget kontakt mellem ko og kalv.

HVORDAN KAN MAN indrette systemer i mælkeproduktionen, som gør det muligt at forlænge kontakten mellem ko og kalv. Det er spørgsmålet, som projektet KalvVedKo forsøger at besvare.

2 sider

Frem eller tilbage

Måske kan det føles som 'et skridt tilbage' at lade kalven patte koen i en moderne mælkeproduktion. Man kan også se det som et spændende skridt ind i et, i dansk sammenhæng, ganske uudforsket land. Der er store muligheder for udvikling af et system, der tilgodeser både forbrugernes forventninger og dyrenes velfærd.

I projektet KalvVedKo undersøger vi både de praktiske og produktionsmæssige aspekter, såvel som virkningerne på dyrenes adfærd og velfærd.

Selvkørende mælketaxa

I projektet indgik vi et samarbejde med Naturmælksleverandør Laust og Stinne Stenger fra Østerlørkke A/ S. De har en økologisk malkekvægsbesætning nær Rødding med 320 holsteinkøer. Stalden blev bygget i 2008, og køerne malkes i udvendig karrusel med plads til 50 køer. Kalvene stod først i hytter udenfor, men rykkede senere ind i den ene ende af kostalden - planen var dog ikke umiddelbart, at de skulle flytte helt ind til køerne. Ikke desto mindre; da vi kom og besøgte Østerlørkke var de motiverede for at bytte mælketaxaen ud med en firbenet, selvtransporterende version - koen: -Vi ville gerne rykke økologien i den rigtige retning, og vi tror på, at der er nogle følelser og bånd mellem køer og kalve, som vi kan tage bedre hensyn til, fortæller Laust Stenger.

Fonden for økologisk landbrug

Fra tegnebræt til hverdag

En af projektpartnerne er firmaet Tru-Test Scandinavia A/ S. Deres del af projektet bestod i at levere et lågesystem, som kunne tænkes ind i det eksisterende staldsystem hos Østerløkke.

-Jeg tror ikke på, at et ammetantesystem løser de udfordringer, vi gerne vil tackle. Vi ville have et system, hvor kalven går hos egen mor, og så skulle køerne til malkning to gange om dagen, så vi kunne holde øje med dem. Det skulle være et system, hvor de ikke skulle malkes i et hold for sig - derfor var det ikke så fjern en idé at lave en låge, som selv sørgede for at sortere dem hjem til kalvene.

Østerløkkes stald blev indrettet til, at køer og kalve opholdt sig sammen på et dybstrøelsesareal efter et par vigtige dage i enkeltkælvningsboks, hvor ko og kalv kunne knytte bånd. Der er plads til to hold á 10 ko-kalv par, og lågen fra Tru-Test fører ind til området, men koen skal selv vælge at gå igennem.

Der er spalter langs foderbordet og kalveskjul i det ene baghjørne af let inventar, så køerne stadig kan holde øje med deres kalv. Her er også adgang til vand, kalvefoder og hø. Køer og kalve var sammen hele tiden, undtaget i det tidsrum hvor køerne blev malket. Af pladshensyn blev det besluttet, at køer og kalve gik sammen i seks uger, hvorefter kalvene blev fravænet deres ko, men fortsatte mælkefodring fra trug i gruppebokse.

De første erfaringer

I opstartsfasen var det tydeligt, at køer og kalve skulle have god plads i dybstrøelsen.

Kalveskjulene fungerede rigtig godt og blev brugt flittigt af kalve i alle aldre. Det åbne foderbord blev snart en eftertragtet udflugtsmulighed for de nysgerrige kalve, også selvom vi forsøgte os med ekstra, tværgående spændebånd.

Desuden stod det klart, at det krævede meget arbejde at skifte til mælkefodring i trug.

Resultaterne er ved at blive gennemgået og analyseret, men foreløbig tyder det på, at de kalve, som gik hos deres ko, havde en lidt bedre tilvækst og landede med en gennemsnitsvægt på 75,3 kg ved 6 uger, mens kontrolkalvene vejede 70,7 kg. Det var ikke helt så stor en forskel som forventet, men det kan måske forklares med, at der trods den bedre tilvækst var en del af kalvene, som gik hos deres køer, der viste tegn på luftvejslidelser eller diarré.

I et ko-kalv system skal der også tages store hensyn til hygiejne og belægningsgrad for at undgå sygdom. Fravæningen fra koen var hård for både køer og kalve, og en mere gradvis separation bør klart overvejes. Her kan der formentlig hentes mere viden, når et projekt fra Aarhus Universitet i det kommende år skal se nærmere på netop det tema.

-Det var egentlig ret nemt at lave et system, hvor køerne selv søgte ned til deres kalve. Desværre kan det dog være ret svært at få førstegangskælverne til at lægge mælken ned. Jeg tror det mest overraskende har været, hvor stor forskel der er på køerne. Der er nogle, som tager det ganske roligt efter malkning og bare æder lidt eller lægger sig i en sengebås, før de går gennem lågen. Andre er meget fokuserede på at komme hjem til kalven. Og tilsvarende så vi jo også et stort spænd i, hvor kede de var af at blive separeret, siger Laust Stenger.

Mod på mere

De erfaringer, som Laust og Stinne Stenger fra Østerløkke har gjort sig, har kun givet mod på mere. Hvis systemet skal omfatte alle nykælvere, kræver det omstrukturering, og hvis det skal fungere året rundt, skal der også findes en god løsning, når køerne skal på græs.

Derfor vil Østerløkke forsøge sig med at få halvtidskontakt om natten til at fungere via selektionslågen.

-Vi vil prøve at udvide ved at lave en dybstrøelse mere, så vi har plads til 3 hold af 10 kokalv par. Køerne skal kun have adgang gennem lågen efter aftenmalkningen, og kan så gå på græs i dagtimerne. Når kalvene er en måned gamle, flytter vi så et hold kalve med 2 af køerne til vores anden dybstrøelsesstald, hvor de så bliver gående med disse velkendte 'ammemønstre' til de er 3 mdr. De resterende køer siger farvel til deres kalve og indgår i malkeholdet igen.

Projektet KalVedKo følger ikke kun med i arbejdet på Østerløkke. Sideløbende køres der også et forsøg i stalden på AU Foulum, hvor man sammenligner virkningerne af halvtids- og fuldtidskontakt.

Her er håbet, at forskningen kan bidrage med redskaber, som kan udvikles til holdbare systemer, der tilgodeser dyrenes velfærd.

Projektet KalVedKo er et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Økologisk Landsforening, Tru-Test Scandinavia A/ S samt Thise og Naturmælk..

Der er følelser og bånd mellem dyrene, som vi kan tage bedre hensyn til.

- Foto: Maja Bertelsen En gammel ko kan lære nye tricks - en af gårdens ældste kører klarede kalvepasningen uden problemer.
- Kalvene brugte flittigt kalveskjulet i hjørnet af dybstrøelsen. Foto: Maja Bertelsen